

Metall og poesi

Hva kan bedre oppsummere Arne Nordheim enn kombinasjonen slagverk, sopran, synth og lydbånd?

Cikada Duo er Kenneth Karlsson (synth) og Bjørn Rabben (slagverk). De er en del av Cikada-ensemblet for samtidsmusikk og spiller fire Nordheim-verker i surround sound på en ny cd fra Grammy-nominerte Lindberg Lyd.

Musikerne har ofte frie hender til å improvisere, men ledsages av fascinerende lydbånd som blir en gripende oppsummering av elektropioneren Nordheims lydunivers. Så langt, får vi si.

Den vitale 75-åringen Nordheim kan ennå overraske oss.

Før og nå. I «5 Kryptofonier» (2001), og «Link» (1993) hører vi klanger fra de legendariske tapene til «Epitaffio» (1964), «Poly-poly» (1970), og sikkert mye annet. Slik møtes fortid og nåtid. Mest påtagelig i «Colorazione» («Fargelegging») som opprinnelig var med på den berømte Nordheim-lp-en fra 1968, den med elektronisk koblingsskjema på sølvfarget cover.

Nå er verket blitt ganske forandret, men prinsippet med «Live electronics» er beholdt: Slagverk/synthlyden tas opp på pc under konserten og sendes ut i rommet litt senere. Vi merker oss at orgelklangene denne gangen får en nesten sakral karakter mot slutten.

Naturvitenskap. Hos Nordheim er

SYNTH FOR SEG. For Arne Nordheim var det aldri noe spørsmål. Han gikk tidlig elektrisk.

det lett å høre hva som er åpenbare katastrofeklanger med mye metall i og hva som er poesi.

Men mange av klangerne er tvetydige, et slags gnistregn laget av syntetiske pikkolofløyter, høye fioliner, rørklokker og triangel i både sti-

gende og synkende bevegelser. Det er et univers av hastige endringer mellom skapelse og død.

Da Nordheim debuterte på 1950-tallet var det et naturvitenskapelig ideal i modernismen, en fascinasjon for naturprosessene. Nordheim har

riktignok alltid kalt seg «lurblåsende romantiker», og den siden tar han helt ut i den gammeldage romanzen «Den første sommerfugl» (1981) – til tekst av Wergeland – med modernistiske elektronicaklokkelanger til. Sopranen Elisabeth Holmertz fremfører glimrende med tydelig tekstuttale. (Hun er også med i «Kryptofonier»).

Kompensering. At modernister plutselig kliner til med 1800-talls

musikk, kan nok sees som en kompensering etter årevis med musikalske atomsprengninger.

Det har sikkert vært toft ikke å kunne være ubetinget melodios og vakker. Nord-

heims avantgardekolleger i Sverige har gjort det samme: Bo Nilsson skrev plutselig for Monica Zetterlund, Anders Hillborg for Eva Dahlgren. Nylig la Sven-David Sandström inn slagere i Barbra Streisand-stil i sin siste symfoni, sunget av musikalstjernen Helen Sjöholm. Herlig sjokerende, og med smak – som i Nordheims lille Wergeland-romanse. Vakker, romantisk musikk som ville vært pinlig hos en ung komponist, men som bare blir genialt hos en veteran som Nordheim.

TRON JENSEN

→ **Cikada Duo**
«Nordheim»
Lindberg Lyd, 2007